

דברי הספד על מנכ"ל הישיבה ר' אלי קליין

דברים שנאמרו בעת מסע ההלוויה

אלי, אני רוצה לגלות לך סוד. בתקופת החורף התכוונו לערוך לך מסיבת פרידה, גם בגלל הפרישה וגם לרגל יום הולדתך התשעים שחל לאחרונה. אפילו שלחנו על כך ידיעה לתלמידים ולבוגרים, אבל לצערנו נכפתה עלינו הפרידה באופן ובזמן בלתי צפוי.

אני רוצה לומר לך דברים שמן הסתם הייתי אומר במסיבת הפרידה שתיכננו לך: הרב עמיטל זצ"ל כתב בספרו על דודו רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, שכאשר בנו של ר' איסר זלמן הגיע ללונדון, נכנס לבקר אצל הרב אברמסקי זצ"ל שהיה אז אב"ד בלונדון, והרב אמר לנוכחים בזו הלשון: "אתם יודעים מי היה ר' איסר זלמן מלצר? גם אם לא היה יודע ללמוד, בכלל לא היה יודע ללמוד, בכלל לא היה יודע ללמוד - עדיין היה הוא היהודי היפה ביותר בירושלים. וכל כך למה? בגלל מידותיו וישרותו הטבעית".

ואני חושב לומר כך על אחותה של ירושלים מתקופת רבי יוחנן בן זכאי, על כרם ביבנה: גם אם אלי לא היה יודע ללמוד בכלל, עדיין הוא היה היהודי היפה שבכרם ביבנה.

אני לא מתכוון לומר שאלי לא ידע ללמוד. יש כאן רבים שזוכרים שדווקא בתקופת זקנותו, לקראת הפרישה, הגביר את קצב הלימוד שלו. ואיזו שמחה גדולה הייתה כאן, כשהצליח לסיים את הש"ס וערך מסיבה לגומרה של תורה. בוודאי מכריזים עליו עתה בשמים: "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו", שהרי כתוב בספרים שאדם צריך ללמוד את כל התורה לפחות פעם אחת בחייו, וכיצד? אמר ר' משה פיינשטיין זצ"ל, ע"י סיום ש"ס. זו הדרך בזמננו ללמוד את כל התורה, והוא ב"ה זכה לזה.

אבל ברצוני להתעכב על הביטוי "יהודי יפה" ומשמעותו. נראה שהגדרה לכך נמצאת בפרקי אבות (ה, יט): "כל מי שיש בידיו שלושה דברים הללו, מתלמידיו של אברהם אבינו... עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה". ופירש רבי עובדיה מברטנורא: "עין טובה - מסתפק במה שיש לו ואינו חומד ממון אחרים. שכן מצינו באברהם שאמר למלך סדום (בראשית י"ד) 'אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך'. ורוח נמוכה - ענוה יתירה. וכן מצינו אברהם אומר (שם י"ח) 'ואנכי עפר ואפר': ונפש שפלה - זהירות והפרישה מן התאוות".

כולנו מרגישים שהתכונות הללו הולמות להפליא את מידותיו ואישיותו של אלי, שאפשר לומר עליו שהיה "יהודי יפה" - "מתלמידיו של אברהם אבינו":

עין טובה - מסתפק במועט. בערך עשרים שנה מאז שפרש לגמלאות, המשיך לעבוד בהתנדבות, בלי לקחת אגורה מהישיבה. כמה פעמים לחצו עליו בהנהלה לקחת סכום כסף, לשמור בצד עבור הצאצאים, והוא סירב באומרו שיש לו פנסיה ואינו זקוק לשום תוספת, כפי שכתוב על אברהם "אם מחוט ועד שרוך נעל". מאידך, קיים מה שכתוב בהמשך הפסוק: "בלעדי, רק אשר אכלו הנערים - הם יקחו חלקם" - אני יכול להעיד אחרי חמישים שנות עבודה אתו, שלא הייתה אפילו פעם אחת ש"מים או אברכים לא קיבלו את המשכורת או את המילגה בזמן. הוא אמר לי כמה פעמים: ר"מים או אברכים אינם צריכים לסבול אם הישיבה נכנסת לקשיים כלכליים.

רוח נמוכה - ענווה, לא אחזיק טיבותא לנפשיה. לא הרבה מכירים איך נראתה הישיבה כשאלי הגיע לכאן. אכלנו אז בחדר אוכל שבתוך אולם בית המדרש, לא היו פנימיות אלא כמה צריפים, לא היו בתי ר"מים, נוי וכדו'. מאז שאלי הגיע הכל השתנה, אבל מעולם לא דיבר בסגנון של "תראו מה עשיתי".

ונפש שפלה - פרישה מן התאוות. בית צנוע ופשוט, בלי מכשירים משוכללים. כמו פעם.

אבל מצד שני - כמה דאגה לזולת. כולם ידעו שאם מישהו צריך סיוע במשכנתא, בהוצאת ספר וכדו' - יש עם מי לדבר. אנחנו זוכרים את הגלויות שהיו מגיעות מחו"ל לרגל שמחות שונות, עם ברכה מאלי.

החיסכון בכספי הישיבה היה נר לרגליו, אבל כשהיו מבקשים ממנו תמיכה תמיד היה נותן ביד רחבה.

ואנשים ידעו לגמול לו. תורמים מודים שאי אפשר היה לעמוד בקסם האישי שלו. אפשר לומר שלעתים היו רצים אחריו כדי לתרום. כדי להשיג כסף לישיבה הוא לא היה צריך לדבר הרבה. הוא חי את המצוקות ואת השמחות של התלמידים, בארץ ובחו"ל, ולכן העריצו אותו.

פעם אלי ישב אצלי בבית, והגיע טלפון מקנדה, שאחד מהבנים של מר אורפוס הלך לעולמו. מיד התקשר מהטלפון שבביתי וסידר כרטיס טיסה לקנדה כדי להיות שם בשבעה. לאחר מכן הוא סיפר לי שהאמא המבוגרת אמרה שצריך לחשוב על איזו הנצחה בישיבה. הלא כל אחד אחר היה קופץ על המציאה, אבל אלי אמר לה: "תעזבי, עכשיו זה לא הזמן". ואנשים ידעו לגמול לו כי ידעו שהכל לשם שמים, ואינו נהנה באצבע קטנה.

היה דואג לתלמידים כאילו הוא אחד מהצוות הרוחני. כמה פעמים הצטרף אל הרמ"ם לביקור אצל חיילים. בתקופה שלאחר מלחמת יום הכיפורים נסע איתי

לביקור חיילים ברמת הגולן מהבוקר מוקדם ועד אחרי חצות הלילה, וכבר לא היה אז אדם צעיר.

אלי ידע להתבטל בפני רבני הישיבה, ואחרי חמישים שנה אני יכול להעיד שמעולם לא הייתה מריבה בינינו, מעולם לא הרים את קולו, וגם כשהיה לו מה להעיר - עשה זאת בנחת וברוגע נפשי. תמיד נפעמנו מהאישיות שלו, וחשבנו: כמה דברים ניתן ללמוד ממנו.

מקובל שמבקשים מחילה מהנפטר וזה הפך להיות עניין שגרתי, אבל הפעם אנחנו באמת רוצים לבקש מחילה. כולנו מרגישים שלא נפרדנו ממך כראוי. הפרישה הייתה מלווה בבעיות של בריאות, ולא יצא לנו להיפרד כראוי מאדם שמסר את כל חייו למען הישיבה.

אנחנו בטוחים שתמשיך ללוות את הישיבה שכ"כ אהבת מלמעלה, תמליץ טוב על רעייתך שליוותה אותך במסירות ונאמנות ועל כל בני המשפחה. תנצב"ה.